

פרשת בְּלֶק התשפ"ד

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. במדבר פרק כב פסוק ב - מא (פרשת בלק)

(ב) וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן-צִפּוֹר אֶת פְּלִי-אֲשֶׁר-עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי: (ג) וַיִּגֵּר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מֵאָד כִּי רַב-הָיוּ וַיִּקְרַץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: (ד) וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל-זִקְנֵי מִדְיָן עֲתִידָה יִלְחָכוּ הַקְּהָלִי אֶת-כָּל-סְבִיבֹתֵינוּ כִּלְחָף הַשּׁוֹר אֶת יֵרֶק הַשָּׂדֶה וּבְלֶק בֶּן-צִפּוֹר מִלֶּדָה לְמוֹאָב בָּעֵת הַהִוא: (ה) וַיִּשְׁלַח מִלֶּאכִים אֶל-בְּלַעַם בֶּן-בְּעֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל-הַנְּהַר אַרְצוֹ בְּנֵי-עַמּוֹ לְקַרְאֵלּוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עִם יִצְאָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כֹסֶה אֶת-עֵינָיו הָאָרֶץ וְהוּא יֵשֵׁב מִמְּלִי: (ו) וְעַתָּה לְכֵה-נָא אֶרְהֶ-לִי אֶת-הָעָם הַזֶּה כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוּלַי אוּכַל נִכְהֶ-בּוֹ וְאֶגְרָשׁנוּ מִן-הָאָרֶץ כִּי יִדְעַתִּי אֶת אֲשֶׁר-תְּבַרֵךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֵּאָר יוֹאֵר: (ז) וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וַיִּבְאוּ אֶל-בְּלַעַם וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבָרֵי בְּלַק: (ח) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵינוּ פֹה הַלַּיְלָה וְהִשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם דְּבַר כַּאֲשֶׁר יִדְבַר ה' אֵלַי וַיִּשְׁבוּ שְׂרֵי-מוֹאָב עִם-בְּלַעַם: (ט) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל-בְּלַעַם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ: (י) וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל-הָאֱלֹהִים בְּלַק בֶּן-צִפּוֹר מִלֶּדָה מוֹאָב שְׁלַח אֵלַי: (יא) הִנֵּה הָעָם הַיִּצְאָא מִמִּצְרַיִם וַיִּכַּס אֶת-עֵינָיו הָאָרֶץ עֲתִידָה לְכֵה קְבֵה-לִי אֹתוֹ אוּלַי אוּכַל לְהִלָּחֵם בּוֹ וְגִרְשָׁתִּיו: (יב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-בְּלַעַם לֹא תִלְדָּה עִמָּהֶם לֹא תֵאָר אֶת-הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא: (יג) וַיָּקָם בְּלַעַם בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר אֶל-שָׂרֵי בְּלַק לְכוּ אֶל-אַרְצְכֶם כִּי מֵאֵן ה' לְתַתִּי לְהִלָּחֵם עִמָּכֶם: (יד) וַיִּקְוּמוּ שְׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֹאוּ אֶל-בְּלַק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בְּלַעַם הִלְדָּה עִמָּנוּ: (טו) וַיִּסַּף עוֹד בְּלַק שְׁלֹשׁ שָׂרִים רַבִּים וְנִכְבְּדִים מֵאֵלָה: (טז) וַיָּבֹאוּ אֶל-בְּלַעַם וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר בְּלַק בֶּן-צִפּוֹר אֶל-נְיָא תִמְנַע מִהִלָּחֵם אֵלַי: (יז) כִּי-כַבֵּד אַכְבְּדֶךָ מֵאָד וְכָל אֲשֶׁר-תֹּאמַר אֵלַי אֲעֹשֶׂה וְלִכְהֵ-נָא קְבֵה-לִי אֶת הָעָם הַזֶּה: (יח) וַיַּעַן בְּלַעַם וַיֹּאמֶר אֶל-עַבְדֵי בְּלַק אִם-יִתֵּן-לִי בְּלַק מְלֶא כִּיִּתּוּ בְּסוֹף וְזָהָב לֹא אוּכַל לְעַבְרֵ אֶת-פִּי ה' אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת קִטְנָה אוּ גְדוּלָה: (יט) וְעַתָּה שָׁבוּ נָא בְּזֶה גַם-אַתֶּם הַלַּיְלָה וְאִדְעֶה מֵה-יִסַּף ה' דְּבַר עַמִּי: (כ) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל-בְּלַעַם לֵילָה וַיֹּאמֶר לוֹ אִם-לְקַרְאֵ לְךָ בָּאוּ הָאֲנָשִׁים קוֹם לְךָ אִתָּם וְאֵף אֶת-הַדְּבָר אֲשֶׁר-אָדַבְּרָ אֵלַיךְ אִתּוֹ תַעֲשֶׂה: (כא) וַיָּקָם בְּלַעַם בַּבֹּקֶר וַיַּחְבֹּשׂ אֶת-אַתָּנוּ וַיִּלְדָּה עִם-שָׂרֵי מוֹאָב: (כב) וַיִּסְרֶ-אֶף אֱלֹהִים כִּי-הוֹלֵךְ הוּא וַיִּתְיַצֵּב מִלֶּאֶף ה' בְּדָרָה לְשִׁטּוֹן לוֹ וְהוּא רָכַב עַל-אַתָּנוּ וַיִּשְׁנֵי וַעֲרִיו עִמוֹ: (כג) וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת-מִלְאָף ה' נֹצֵב בְּדָרָה וְתַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַתֵּט הָאֵתוֹן מוֹי-דְרָה וַתִּלְדָּה בְּשָׂדֶה נֶגַד בְּלַעַם אֶת-הָאֵתוֹן לְהַטִּיחָה הַדְּרָה: (כד) וַיַּעֲמֵל מִלְאָף ה' בְּמִשְׁעוֹל הַפְּרָמִים גָּדַר מִזֶּה וַגְּדַר מִזֶּה: (כה) וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת-מִלְאָף ה' וַתִּלְחַץ אֶל-הַקִּיר וַתִּלְחַץ אֶת-רֶגֶל בְּלַעַם אֶל-הַקִּיר וַיִּסַּף לְהַפְתָּה: (כו) וַיִּוְסַף מִלְאָף-ה' עָבּוֹר וַיַּעֲמֵל בְּמִקּוֹם צֹר אֲשֶׁר אִיוּ-דָרָה לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמֹאל: (כז) וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת-מִלְאָף ה' וַתַּרְבֵּץ תַּחַת בְּלַעַם וַיִּסְרֶ-אֶף בְּלַעַם וַיִּדָּה אֶת-הָאֵתוֹן בְּמִקְלָה: (כח) וַיִּפְתַּח ה' אֶת-פִּי הָאֵתוֹן וַתֹּאמֶר לְבַלַּעַם מֵה-עֲשִׂיתִי לְךָ כִּי הִפִּיתִנִי לְךָ שְׁלֹשׁ רְגָלִים: (כט) וַיֹּאמֶר בְּלַעַם לְאֵתוֹן כִּי הִתְעַלְלַת בִּי לוֹ יִשְׁ-חַרְבֵּ בְיָדִי כִּי עַתָּה הִרְגַתִּיךָ: (ל) וַתֹּאמֶר הָאֵתוֹן אֶל-בְּלַעַם הֲלוֹא אֲנִכִּי אֲתַנְּחָ אֲשֶׁר-רָכַבְתָּ עָלַי מֵעוֹדָךְ עַד-הַיּוֹם הַזֶּה הִסְבַּקְנוּ הַסְפַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לְךָ כֹּה וַיֹּאמֶר לָא: (לא) וַיִּגַּל ה' אֶת-עֵינָיו בְּלַעַם וַיֵּרָא אֶת-מִלְאָף ה' נֹצֵב בְּדָרָה וְתַרְבּוֹ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ וַיִּקְדוּ וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפְיוֹ: (לב) וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִלְאָף ה' עַל-מָה הִפִּיתָ אֶת-אַתָּנֶךָ זֶה שְׁלוֹשׁ רְגָלִים הִנֵּה אֲנִכִּי יִצְאָתִי לְשִׁטּוֹן כִּי-יִרַט הַדְּרָה לְנִגְדֵי: (לג) וַתֵּרָא אֵלַי הָאֵתוֹן וַתֵּט לְפָנָיו זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים אוּלַי נִטְתָה מִפְּנֵי כִּי עַתָּה גַם-אַתְּכָה הִרְגַתִּי וְאוֹתָהּ הִחִייתִי: (לד) וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל-מִלְאָף ה' תִּטְאֲתִי כִּי לֹא יִדְעַתִּי כִּי אֵתָהּ נֹצֵב לְקַרְאֵתִי בְּדָרָה וְעַתָּה אִם-רַע בְּעֵינֶיךָ אֲשׁוּבָה לִי: (לה) וַיֹּאמֶר מִלְאָף ה' אֶל-בְּלַעַם לְךָ עִם-הָאֲנָשִׁים וְאַפְסֵ אֶת-הַדְּבָר אֲשֶׁר-אָדַבְּרָ אֵלַיךְ אִתּוֹ תִדְבַר וַיִּלְדָּה בְּלַעַם עִם-שָׂרֵי בְּלַק: (לו) וַיִּשְׁמַע בְּלַק כִּי בָא בְּלַעַם וַיִּצְאָ לְקַרְאֵתוֹ אֶל-עֵיר מוֹאָב אֲשֶׁר עַל-גְּבוּל אַרְצוֹ אֲשֶׁר בְּקִצְהַ הַגְּבוּל: (לז) וַיֹּאמֶר בְּלַק אֶל-בְּלַעַם הֲלֹא שְׁלַחְתִּי אֵלַיךְ לְקַרְאֵ-לְךָ לָמָּה לֹא-הִלַּכְתָּ אֵלַי הָאֲמָנָם לֹא אוּכַל כַּבְּדֶךָ: (לח) וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל-בְּלַק הִנֵּה-כֹאֲתִי אֵלַיךְ עֲתִידָה הִכָּל אוּכַל דְּבַר מְאוּמָה

הַדְּבָר אֲשֶׁר יֵשׁוּם אֱלֹהִים בְּפִי אִתּוֹ אֲדַבֵּר: (לט) וַיִּלְחַד בְּלִעָם עִם־בְּלָק וַיִּכְאוּ קִרְיַת חֻצּוֹת: (מ) וַיִּזְבַּח בְּלָק בָּקָר וַצֹּאן וַיִּשְׁלַח לְכַלְעֵם וּלְשָׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ: (מא) וַיְהִי כַּבִּקְרַר וַיִּקַּח בְּלָק אֶת־בְּלִעָם וַיַּעֲלֵהוּ בְּמֹת בַּעַל וַיֵּרָא מִשָּׁם קֶצֶה הָעָם:

2. בראשית פרק טו (פרשת לך לך)

(יג) וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תְּדַע כִּי־גֵר אֶהְיֶה זָרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: (יד) וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבָדוּ יְהוֹ אֲנִכִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בְּרַכְשׁ גָּדוֹל: (טו) וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקְבָּר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה: (טז) וְדָוָר רַב־יָעִי יֵשׁוּבוּ הִנֵּה כִּי לֹא־שָׁלֹם עֲוֹן הָאֲמֹרִי עַד־הַנְּהָה: (יז) וַיְהִי הַשְּׁלֹמֶשׁ בָּאָה וַעֲלֹטָה הִנֵּה וְהַנְּהָה תַנּוּר עֵשֶׂן וּלְפִיד אֵשׁ אֲשֶׁר עֵבֶר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה: (יח) בַּיּוֹם הַהוּא פָּרַת ה' אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לְזָרְעֶךָ נִתְּמַל אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהָר מִצְרַיִם עַד־ הַנְּהָר הַגָּדֹל גְּהֵר־פָּרַת: (יט) אֶת־הַקֵּינִי וְאֶת־הַקְּנֹזִי וְאֵת הַקְּדַמְנִי: (כ) וְאֶת־הַחֲתִי וְאֶת־הַפְּרֹזִי וְאֶת־הַרְפָּאִים: (כא) וְאֶת־הָאֲמֹרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגְּרָגְשִׁי וְאֶת־הַיְבוּסִי: ס

3. בראשית פרק י פסוק ו - כ (פרשת נח)

(ו) וּבְנֵי חָם פּוֹשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוֹט וּכְנַעַן: ... (טו) וּכְנַעַן יָלַד אֶת־צִידֹן בְּכָרוֹ וְאֶת־חֵת: (טז) וְאֶת־הַיְבוּסִי וְאֶת־הָאֲמֹרִי וְאֵת הַגְּרָגְשִׁי: (יז) וְאֶת־הַחֲתִי וְאֶת־הָעֲרָקִי וְאֶת־הַסִּינִי: (יח) וְאֶת־הָאֲרֹנִזִי וְאֶת־הַצְּמֹרִי וְאֶת־הַחֲמֹתִי וְאֶת־נַפְצוֹ מִשְׁפַּחַת הַכְּנַעֲנִי: (יט) וַיְהִי גְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בְּאַבְהָה גְּרָרָה עַד־עֵזָה בְּאַבְהָה סְדֻמָּה וְעַמְרָה וְאַדְמָה וְצַבְנִים עַד־ לְשֵׁעַ: (כ) אֵלֶּה בְנֵי־חָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְלִשְׁנָתָם בְּאַרְצֹתָם בְּגוֹיֵהֶם: ס

4. חזקוני בראשית פרק טו פסוק טז (פרשת לך לך)

... עון האמרי כתב האמרי יותר משאר אומות לפי שהיה אברהם יושב באלוני ממרא האמורי.

5. העמק דבר בראשית פרק טו פסוק טז (פרשת לך לך)

כי לא שלם עון האמרי. אף על גב דשארי משפחות הכנעני יושלם עונם תחלה, אבל עון האמרי שהוא העיקר בארץ ישראל באותה שעה של ביאת ישראל לארץ, לא יהיה שלם עד הנה:

6. בראשית פרק יב (פרשת לך לך)

(א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־אַבְרָם לֵךְ־לְךָ מֵאֶרֶץ־עֵבֶר וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבְּיַת אַבְיָה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ: (ב) וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאַגְדֹּלְךָ שְׂמֹךְ וְהִנֵּה בְרָכָה: (ג) וְאַבְרָכָה מִבְּרַכְיָה וּמִקְלָלְךָ אֶאְרָ וּנְבָרְכֶךָ כִּי כָל מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה: ... (ו) וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֵם עַד אֵלוֹן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בְּאֶרֶץ: (ז) וַיֵּרָא ה' אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזָרְעֶךָ אִתָּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' הַנִּרְאָה אֵלָיו:

7. במדבר פרק כא (פרשת חקת)

(א) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֹּד־עַרְדִּי יֵשֵׁב הַנֹּגֵב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל הָרַד הָאֲתָרִים וַיִּלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבּוּ מִמֶּנּוּ שְׂבִי: (ב) וַיִּדַר יִשְׂרָאֵל גְּדֹר לַה' וַיֹּאמֶר אִם־נָתַן תָּתֵן אֶת־הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי וְהַחֲרַמְתִּי אֶת־עַרְיָהֶם: (ג) וַיִּשְׁמַע ה' בְּקוֹל יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֶת־הַכְּנַעֲנִי וַיַּחֲרַם אֹתָהֶם וְאֶת־עַרְיָהֶם וַיִּקְרָא שְׁם־הַמְּקוֹם חֲרָמָה: פ... (יא) וַיִּסְעוּ מֵאֲבֹת וַיַּחֲנוּ בְּעֵי הָעֵבְרִים בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מוֹאָב מִמִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ: (יב) מִשָּׁם נָסְעוּ וַיַּחֲנוּ בְּנַחַל זָרְדִּי: (יג) מִשָּׁם נָסְעוּ וַיַּחֲנוּ מֵעֵבֶר אֲרִנּוֹן אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר הַיָּצֵא מִגְּבֹל הָאֲמֹרִי כִּי אֲרִנּוֹן גְּבוּל מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין הָאֲמֹרִי: ... (כא) וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל־סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי לֵאמֹר: (כב) אָעֲבָרָה בְּאַרְצֶךָ לֹא נֹטָה בְּשִׁדָּה וּבְכָרֶם לֹא נִשְׁתָּה מִי בְּאֶרֶץ בְּדָרְךָ הַמִּלְחָה נִלְחַד עַד אֲשֶׁר־נַעֲבֹר גְּבֻלְךָ: (כג) וְלֹא־נָתַן סִיחֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֹבֵר בְּגֻבְלוֹ וַיֵּאֱסֹף סִיחֹן אֶת־כָּל־עַמּוֹ וַיֵּצֵא לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל הַמִּדְבָּרָה וַיָּבֵא יְהֻצָּה וַיִּלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל: (כד) וַיִּכֶּהוּ יִשְׂרָאֵל לְפִי־חֲרָב וַיִּירָשׁ אֶת־אַרְצוֹ מֵאֲרִנּוֹן עַד־יַבְקַע עַד־בְּנֵי עַמּוֹן כִּי עֹז גְבוּל בְּנֵי עַמּוֹן: (כה) וַיִּקַּח יִשְׂרָאֵל אֶת פְּלִי־הָעַרְיִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁבּוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עַרְיֵי הָאֲמֹרִי בְּחֻשְׁבוֹן וּבְכָל־בְּנֵי־הַיָּד: (כו) כִּי חֻשְׁבוֹן עִיר סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי הוּא וְהוּא נִלְחָם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הָרֵאשִׁוֹן וַיִּקַּח אֶת־כָּל־אַרְצוֹ מִיָּדוֹ עַד־אַרְנּוֹן: (כז) עַל־כֵּן יֹאמְרוּ הַמַּשְׁלִיִּם בְּאֵי חֻשְׁבוֹן תִּבְנֶה וּתְכַוֵּן עִיר סִיחֹן: (כח) כִּי־אֵשׁ יֵצְאָה מִחֻשְׁבוֹן לְהִבָּה מִקְרִיַת סִיחֹן אֲכַלְהָ עַר מוֹאָב בַּעֲלֵי בְּמֹת אֲרִנּוֹן: (כט) אוֹיֵלְךָ מוֹאָב אֲבָדְתָּ עִם־כְּמוֹשׁ נָתַן בְּנֵי

פְּלִיטָם וּבִנְתָיו בְּשִׁבְיַת לְמַלְךְ אֲמָרֵי סִיחֹון: (ל) וַיִּרְגַם אֶבֶד חֶשְׁבֹן עַד־דִּיבֹן וּנְשִׁים עַד־נֹפֶח אֲשֶׁר עַד־מִידְבָּא: (לא) וַיָּשֵׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הָאֲמָרִי: (לב) וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְרַגֵּל אֶת־יַעֲזָר וַיִּלְכְּדוּ בְּנֵתֶיהָ וַיִּזְרַשׂ אֶת־הָאֲמָרִי אֲשֶׁר־שָׁם: (לג) וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ דָרָךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עֹגֵן מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן לִקְרֹאתָם הוּא וְכָל־עַמּוֹ לְמַלְחָמָה אֲדָרְעִי: (לד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה אֶל־תִּירָא אֹתוֹ כִּי בִידְךָ נִתְּתִי אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ וְאֶת־אֶרְצוֹ וְעַשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמָרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבֹן: (לה) וַיִּכּוּ אֹתוֹ וְאֶת־בְּנָיו וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ עַד־בִּלְתֵּי הַשָּׁאִיר־לוֹ שָׁרִיד וַיִּירָשׁוּ אֶת־אֶרְצוֹ: ^(א) בַּמְדָּבָר פָּרָק כֹּב פְּסוּק א (פֶּרֶשֶׁת חֻקַּת) (א) וַיִּסְעוּ בְּגִי יִשְׂרָאֵל וַיִּחְנוּ בְּעַרְבֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן יַרְחוֹ: ס

8. רש"י במדבר פרק כא פסוק א (פרשת חקת)

וישמע הכנעני - שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד כו', כדאיתא בראש השנה (דף ג'), ועמלק מעולם רצועת מרדות לישראל, מזמן בכל עת לפרענות: יושב הנגב - זה עמלק, שנאמר "עמלק יושב בארץ הנגב" ^(במדבר י"א), ושנה את לשונו לדבר בלשון פנעו, כְּדִי שִׁיחִיו יִשְׂרָאֵל מִתְּפִלָּיִם לְהַקְבֵּ"ה לְתַת כְּנַעֲנִים בְּיָדָם, וְהֵם אֵינָן כְּנַעֲנִים, רְאוּ יִשְׂרָאֵל לְבוֹשֵׁיהֶם כְּלְבוּשֵׁי עַמְלָקִים וּלְשׁוֹנָם לְשׁוֹן כְּנַעַן, אָמְרוּ נִתְּפַלֵּל סִתָּם, שֵׁנָאֵמַר "אִם נָתַן תַּתָּן אֶת הָעַם הַזֶּה בְּיָדֵי":

9. אבן עזרא במדבר פרק כב: יג (פרשת חקת)

שרי בלק - ולא הזכיר זקני מדין, כי בלק הוא העיקר, והוא השולח אליו.

10. רש"י במדבר פרק כב

(ד) וְהֲלֹא מְעֹלָם הָיוּ שׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה, שֵׁנָאֵמַר "הַמִּכָּה אֶת מִדְּיָן בְּשָׂדֵה מוֹאָב" (בראשית ל"ו), שְׂבָאוּ מִדְּיָן עַל מוֹאָב לְמַלְחָמָה? אֵלֹא מִיִּרְאָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם; וּמָה רָאָה מוֹאָב לְטַל עֲצָה מִמִּדְּיָן? פִּינּוֹן שָׂרְאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל נוֹצְחִים שֶׁלֹּא כִּמְנַהֵג הָעוֹלָם, אָמְרוּ מִנְהִיגָם שֶׁל אֱלֹהֵי מִדְּיָן נִתְּגַדֵּל, וְשָׂאֵל מִהֶם מָה מִדְּתוֹ, אָמְרוּ לָהֶם אֵין פָּחוּ אֵלֹא בְּפִיו, אָמְרוּ, אָף אֲנוּ נִבְא עֲלֵיהֶם בְּאֵדָם שֶׁפָּחוּ בְּפִיו: בעת ההוא - לא הִזָּה רְאוּי לְמַלְכוּת, מְנַסִּיכֵי מִדְּיָן הָיָה, וְכִינּוֹן שְׂמַת סִיחֹון מְנוּוְהוּ עֲלֵיהֶם לְצַרְף שְׁעָה: (ז) וְקַסְמִים בִּידָם - כָּל מִינֵי קַסְמִים, שֶׁלֹּא יֹאמַר אֵין כְּלֵי תַשְׁמִישֵׁי עַמִּי; דָּבָר אַחֵר — קַסֵּם זֶה נִטְלוּ בְּיָדָם זַקְנֵי מִדְּיָן, אָמְרוּ אִם יִבְא עִמָּנוּ בְּפַעַם הַזֹּאת יֵשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ, וְאִם יִדְחֲנוּ אֵין בּוֹ תוֹעֵלַת, לְפִיכָף כְּשֵׁאֵמַר לָהֶם "לִינוּ פֹה הַלֵּילָה" אָמְרוּ אֵין בּוֹ תַקְוָה, הַנִּיחֻוּהוּ וְהִלְכוּ לָהֶם, שֵׁנָאֵמַר "וַיִּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב עִם בְּלָעַם", אֲכָל זַקְנֵי מִדְּיָן הִלְכוּ לָהֶם (שם):

11. מלבי"ם במדבר פרק כב (פרשת חקת)

(ז) וילכו וגו' וקסמים בידם, באשר בלעם נודע לקוסם לא לנביא, שכן עד עתה לא היה נביא שזה התחדש לו עתה בשביל ישראל, וכן אח"ז שב להיות קוסם לבד כמ"ש ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב ^(יהושע י'), לקחו בידם קסמים היינו כלים הנצרכים למלאכה זו כדי שימצאו בידו לעת הצורך: (ח) ויאמר אליהם, והוא הודיע להם שהוא עתה נביא וכל מה שיעשה עתה תלוי ברצון ה' וצריך שתלינו פה הלילה שישמע מה שיזכר ה' אליו בחלום הלילה, וישבו שרי מואב עם בלעם, ושרי מדין הלכו לדרכם באשר לא החזיקו אותו רק לקוסם חשבו שמדחה אותם בקש כי לא האמינו שה' ידבר אליו, וגם י"ל כי שרי מדין לא היו צריכים רק ללכת אל בלעם לכבודו שבאו אליו שרים משתי אומות, אבל לא היו צריכים להביא תשובה בחזרה אל בלק כי הם חזרו למדין תכף אחר שעשו שליחותם לדבר אליו דברי בלק, רק שרי מואב שהם היו צריכים להביא תשובה אל שולחם הוצרכו להשאר עד שישב להם תשובה:

12. רמב"ן במדבר פרק כב: יג (פרשת חקת)

אל שרי בלק - על דעת רש"י (פסוק ז), כי זקני מדין הלכו להם כאשר אמר להם לינו פה הלילה. ויתכן זה, כי כאשר הזכיר להם כאשר ידבר ה' אלי ^(פסוק ח) לא רצו להמתין לו, כי אמרו השם הזה בעזרתם של ישראל הוא מעולם, הוא אשר הוציאם ממצרים ועשה להם אותות ומופתים, כי זקני מדין

חכמים היו וידעו כל דברי משה עם יתרו גדול ארצם, אבל הכתוב לא הזכיר זה... והנכון כי זקני מדין, ואולי הם המלכים הראשונים, באו מארצם אל בלק להתייעץ בענין ישראל, ולקחו כלם עצה לשלוח לבלעם. והנה שלח בלק השרים שלו שופטיו וחכמיו והלכו עם זקני מדין לארץ מדין כי משם היה דרכם אל עיר בלעם, ונשארו זקני מדין בעירם והלכו שרי בלק שהם השלוחים לבדם עד ארם. וזה טעם וילכו זקני מואב וזקני מדין, כי הלכו מלפני בלק כולם עד מדין, וקסמים בידם. ויבאו אל בלעם, שב לזקני מואב, שבהם אמר וישלח מלאכים (פסוק ה) לא לזקני מדין:

13. במדבר פרק כג פסוק יג - כו (פרשת בלק)

(יג) ויאמר אליו בלק לכה נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצתו תראה וכלו לא תראה וקבנולי משם: (יד) ויקחהו שנה צפים אל־ראש הפסגה וילכו שבועה מזבחת ויעל פה נאיל במזבח: (טו) ויאמר אל־בלק התניצב פה על־עלתה ואנכי אקרה פה: (טז) ויקר ה' אל־בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל־בלק וכה תדבר: (יז) ויבא אליו והגו נצב על־עלתו ושגרי מואב אתו ויאמר לו בלק מה־דבר ה': (יח) וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האנינה עדי בנו צפר: (יט) לא איש אל ויכזב וכו־אדם ויתגחם והוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקמנה: (כ) הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה: (כא) לא־הביט און בייעקב ולא־ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו: (כב) אל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו: (כג) כי לא־נחש בייעקב ולא־קסם בישראל כעת יאמר לייעקב ולישראל מה־פעל אל: (כד) הו־עם פלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד־יאכל טרף ודם־חללים ישטה: (כה) ויאמר בלק אל־בלעם גם־קב לא תקבנו גם־ברך לא תברכנו: (כו) ויען בלעם ויאמר אל־בלק הלא דברתי אליך לאמר פל אשר־ידבר ה' אתו אעשה:

14. במדבר פרק כה פסוק א - ו (פרשת בלק)

(א) וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל־בנות מואב: (ב) ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישפתו לאלהיהן: (ג) ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר־אף ה' בישראל: (ד) ויאמר ה' אל־משה קח את־פל־ראשי העם והקע אותם לה' נגד השמש וישב תרון אף־ה' מישראל: (ה) ויאמר משה אל־שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור: (ו) והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל־אחיו את־המדינית לעיני משה ולעיני פל־ענת בני־ישראל והמה בכים פתח אהל מועד: